

РЕШЕНИЕ

№ 475

гр. София, 27.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 18.01.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова, като разгледа дело номер **9403** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Делото е образувано по жалба на Х. А. Н., чрез адвокат Л. Ф., с адрес: [населено място], [улица], ет. 3 срещу Решение № 14155/23.09.2022 г. на Заместник-председателя на Държавната Агенция за бежанците (ДАБ) при МС, с което на молбата чужденеца за предоставяне на международна закрила е отхвърлена.

В жалбата се сочи, че оспореният акт е издаден в противоречие с материалния закон. Твърди се, че административният орган е изложил бланкетни мотиви, като не е обсъдил наведените от чужденеца доводи и събраните доказателства. Игнорирано е обстоятелството, че в случая се касае за лице от уязвима група – непълнолетен, за когото съществува риск от тежки посегателства след евентуалното му връщане в И.. Не е спазено изискването за пълна и обективна преценка на всички обстоятелства, касаещи най-добрия интерес на детето в съответствие с общите принципи на Конвенцията за защита правата на детето от 1989 г. Инвокирани са доводи, че оспореното решение е постановено при съществено нарушение на административно-производствените правила, защото са останали неизяснени много обстоятелства, свързани с бежанската история на майката на оспорващия и нейните непълнолетни деца. Соочи се, че решението е постановено в противоречие с чл. 9 от ЗУБ, защото в И. съществува риск от нечовешко и унижително отношение спрямо определени социални групи.

По време на проведеното по делото открито съдебно заседание, оспорващият с яви

лично, придружен от майка си С. Б.. Упълномощеният от него адвокат Ф. поддържа жалбата.

Ответникът по жалбата не се явява. Пълномощникът му юрист Б. оспорва жалбата. Делото беше разгледано в присъствие на представител на Дирекция „Социално подпомагане” – К. село, съгласно чл. 15, ал. 6 от Закона за закрила на детето (ЗЗДт), който даде становище.

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид наведените в жалбата доводи, становището на ответника и представителя на Дирекция „Социално подпомагане” – К. село и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че Х. А. Н., гражданин на И. е влязъл в Република България нелегално преди около две години.

С молба № УП 20796/04.02.2022 г. до ДАБ, Н. е поискал предоставяне на международна закрила.

Производството е образувано с регистрирането на чужденеца с регистрационен лист № УП 20796/04.02.2022 г.

С писмо № УП 20796/10.02.2022 г. длъжностно лице при ДАБ е уведомило Дирекция Социално „Подпомагане” – Х., за образуваното производство по предоставяне на международна закрила, по подадената от Х. А. Н. молба. Посочено е, че същият е непълнолетен, поради което по време на интервюто следва да присъства представител на дирекцията, който да изрази становище или да представи социален доклад. Датата на интервюто все още не е била уточнена.

Със Заповед от 15.02.2022 г. на Директора на Дирекция Социално „Подпомагане” – Х. е определен социален работник от дирекцията, който да присъства по време на интервюто с Х. А. Н. на 28.04.2022 г.

На 28.04.2022 г. с кандидата е проведено интервю, видно от приложения към преписката протокол, по време на което, Н. е изложил подробно доводите си за това, защо счита, че животът му би бил застрашен при връщането му в И.. Изтъква, че причина за напускането на страната е системния тормоз и физическо насилие, упражняван от баща му по отношение на майка му и братята и сестрите му. Не знаел защо баща му ги биел. Единствено в училище се чувствал по-спокоен, но баща му можел да влиза и там. Не желае да се върне в И., защото в България се чувства по-спокоен.

По време на интервюто е присъствала майката на непълнолетния търсещ закрила, но не и представител на Дирекция Социално „Подпомагане”. Не е представен и социален доклад.

Видно от писмо № М - 5803 от 15.03.2022 г. на Директора на Специализирана Дирекция „Т” – ДАНС, Агенцията не възразява да бъде предоставена закрила на Х. А. Н., в случай, че същият отговаря на условията по ЗУБ.

Преценявайки събраните в хода на административното производство доказателства, Заместник-председателят на Държавната Агенция по бежанците при Министерския Съвет е намерил, че не са налице материално-правните предпоставки, предвидени в ЗУБ за предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут на Х. А. Н., поради което е издал оспореното решение.

Като доказателства по делото са приети справки, изготвени от Дирекция „Международна дейност” при ДАБ, относно общото положение в И..

По време на проведеното по делото открито заседание Х. А. Н. изложи самостоятелно

бежанската си история, в присъствието на представител на Дирекция Социално „Подпомагане” – район „К. село”. Беше приет и изготвен от дирекцията социален доклад.

Административен Съд С. – град, I отделение, 19-ти състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Оспореното решение е връчено на Х. А. Н. на 29.09.2022 г. Жалбата е подадена директно в АССГ на 05.10.2022 г. (вх. № 35334), т.е. в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК. Съдът е сезиран от надлежна страна – участник в производството по издаване на индивидуалния административен акт, с който се засягат негови законни права и интереси и следователно е подлежащ на оспорване. Във връзка с изложеното, съдът счита, че жалбата е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

За да издаде оспореното решение, административният орган е приел, че Х. А. Н., гражданин на И., непълнолетен, не е доказал наличието на предвидените в чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ, предпоставки, поради което е отхвърлил молбата му за предоставяне международна закрила.

В оспореното решение са обсъдени обстоятелствата, съдържащи се в съставените от международна дирекция при ДАБ справки, относно общото положение в И., като е направено заключение, животът на оспорващия няма да бъде поставен в опасност, в случай на връщането им. Липсват и данни, от които да се направят изводи, че обстановката в И. достига прага на безогледно насилие по смисъла на чл. 15 от Директива 2011/95.

От друга страна съгласно чл. 2, б. „к” от Директива 2011/95/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, „непълнолетно лице“ означава гражданин на трета държава или лице без гражданство на възраст под 18 години. Т.е. Х. А. Н. и към настоящия момент е непълнолетно лице по смисъла на цитираната разпоредба.

Това обстоятелство е задължило административните органи при ДАБ, разглеждащи подадената от Н. молба за предоставяне на международна закрила да съобразят разпоредбите на Закона за закрила на детето. Съгласно чл. 15, ал. 1 и ал. 4 от с.з., във всяко административно или съдебно производство, по което се засягат права или интереси на дете, то задължително се изслушва, ако е навършило 10-годишна възраст, освен ако това би навредило на неговите интереси. Съдебните и административните органи осигуряват подходяща обстановка за изслушване на детето, съобразена с неговата възраст. На изслушването и консултирането на детето задължително присъства социален работник от дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето, а при необходимост - и друг подходящ специалист.

В случая Х. А. Н. е изслушан, но независимо от уведомяването на Дирекция Социално „Подпомагане” – Х., на изслушването не е присъствал социален работник, нито е представен социален доклад.

В. пропуск представлява съществено нарушение на административно-производствените правила, което е основание за отмяна на

оспореното решение.

От друга страна, настоящият съдебен състав намира, че административният орган не е изпълнил задължението си да направи анализ на събраните в хода на производството доказателства и въз основа на него да определи висшия интерес на непълнолетния Х. А. Н., в светлината на даденото в съображение 18 от цитираната Директива 2011/95 определение. Според това определение „Висшият интерес на детето“ следва да има първостепенно значение за държавите-членки при изпълнението на настоящата директива, в съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 1989 г. При определяне на висшия интерес на детето държавите-членки следва да обръщат особено внимание на принципа за целостта на семейството, благоденствието и социалното развитие на непълнолетното лице, на съображения, свързани със сигурността и безопасността, както и на мнението на непълнолетното лице, в зависимост от неговата възраст или степен на зрялост.

В оспореното решение съвсем бланкетно е посочено, че в случая висшия интерес на детето би бил защитен най-добре, ако то остане с майка си, братята си и сестрите си в държавата им по произход, т.е. ако бъде запазена семейната среда.

В Конвенцията на Организацията на обединените нации (ООН) за защита правата на детето е използван терминът "висш интерес" на детето, който описва благосъстоянието на децата, което е определено от много широк кръг обстоятелства като: възраст, ниво на зрялост, роля на семейството, социални и културни норми и очаквания, а също така индивидуалната история и опит на детето. Не може да бъде прието, че висшият интерес на детето е обективен факт. Няма препоръчителни определения, които са приложими универсално към всяко дете и във всеки контекст. Възможни са много схващания при определянето на висшият интерес на детето. Съществуват четири взаимосвързани измерения за оценка на висшият интерес на детето: 1/изпълнението на Конвенцията за правата на детето; 2/съобразяване с гледната точка на детето; 3/цялостен подход за оценка на висшият интерес; 4/съобразяване с краткосрочните и дългосрочните интереси на детето. В случаите когато различни права на детето влизат в конфликт помежду си, като например правото на образование и на адекватен стандарт на живот, висшият интерес на детето трябва да има ролята на междинен принцип. Може да възникнат и справедливи конкуриращи се помежду си претенции между различни групи: между родители и деца, между отделни деца и по-голяма група от деца или между дете и неговата общност или обществото, в което живее. При оценяване на висшия интерес на детето трябва да се има предвид запазване на неговото здраве и безопасност, както и правото му да поддържа редовно лични отношения и преки контакти с двамата си родители.

В глава втора "Права на детето" на Закона за закрила на детето (ЗЗДт) се съдържат разпоредби относно: право на закрила - чл. 10, закрила срещу насилие - чл. 11, закрила на личността на детето - чл. 11а, право на изразяване - чл. 12, право на информиране и консултиране - чл. 13, защита на религиозни убеждения - чл. 14, участие в процедури - чл. 15, зачитане на родителите, настойниците, попечителите и другите членове на обществото -чл. 15а, тайна на информацията, засягаща детето - чл. 16 и т.н.

В ЗЗДт липсва изрична защита на правото на детето на благоденствие и социално развитие, поради това съдът намира, че следва да анализира някои разпоредби на Конвенцията на ООН за защита правата на детето.

Съгласно чл. 3, пар. 1 на Конвенцията висшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са

предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи. В коментара на конвенцията на комитета по правата на детето (CRC/C/GC/12 29 май 2013 г.) се посочва, че член 3, параграф 1 има за цел гарантиране на разглежданото право във всички решения и действия, отнасящи се до децата. Това означава, че първостепенно съображение за всяко действие, свързано с дете или деца, трябва да бъдат най-добрите интереси на това дете или деца. Смисълът на думата „действие“ не включва само решения, но и всички актове, поведение, предложения, услуги, производства и други мерки. Бездействието, непредприемането на действия и пропуските също са „действия“ – например когато социалните служби не предприемат действия за защита на децата от неполагане на грижи или малтретиране. Всъщност всички действия, предприети от една държава, по един или друг начин засягат децата. Това не означава, че е необходимо всяко действие, предприето от държавата, да включва пълен и официален процес на оценка и определяне на най-добрите интереси на детето. Ако обаче дадено решение ще окаже съществено въздействие върху дете или деца, е уместно по-високо ниво на защита и подробни процесуални правила за съобразяване с най-добрите интереси на това дете или деца. Следователно по отношение на мерките, които не са пряко насочени към детето или децата, би било необходимо изразът „отнасящи се до“ да се изясни в светлината на обстоятелствата по всеки отделен случай, за да може да се прецени влиянието на действието върху детето или децата. Според чл. 3, пар. 2 от Конвенцията, държавите – страни по нея се задължават да осигурят на детето такава закрила и грижи, каквито са необходими за неговото благосъстояние, като се вземат предвид правата и задълженията на неговите родители, законни настойници или на другите лица, отговорни по закон за него, и за тази цел те предприемат всички необходими законодателни и административни мерки. В този смисъл, задължението на държавите надлежно да се съобразяват с най-добрите интереси на детето е комплексно и обхваща всички обществени и частни институции за социално подпомагане, съдилища, административни и законодателни органи, включващи деца или отнасящи се до тях.

Понятието за най-добрите интереси на детето е сложно и неговото съдържание трябва да се определя поотделно за всеки случай. Именно чрез тълкуване и изпълнение на член 3, пар. 1 и пар. 2 в съответствие с останалите разпоредби на Конвенцията, административните органи и съдилищата следва да изяснят понятието и да го приложат конкретно на практика. Съответно понятието за най-добрите интереси на детето е гъвкаво и приспособимо. То следва да се адаптира и определя индивидуално, според конкретното положение на съответното дете или деца, предвид индивидуалната им среда, ситуация и нужди. При индивидуални решения най-добрите интереси на детето трябва да се оценяват и определят в светлината на конкретните обстоятелства около съответното дете. За колективни решения – например от законодателя – най-добрите интереси на децата като цяло трябва да се оценяват и определят в светлината на обстоятелствата на конкретната група и/или децата като цяло. И в двата случая оценката и определянето следва да се извършват при пълно зачитане на правата, съдържащи се в Конвенцията и факултативните протоколи към нея.

Важен елемент, който трябва да се вземе под внимание, е уязвимото положение на детето, например ако то има увреждане, принадлежи към малцинствена група, ако е бежанец или търсещо убежище лице, жертва на малтретиране, живее на улицата и пр.

Целта на определянето на най-добрите интереси на дете или деца в уязвимо положение следва да бъде свързана не само с пълното ползване от всички предвидени в Конвенцията права, но и с останалите норми в областта на правата на човека, отнасящи се до такива специфични ситуации, например като тези в обхвата на Конвенцията за правата на хората с увреждания, Конвенцията за статута на бежанците и др., както и без съмнение нормите на първичното и вторичното право на ЕС, регулиращи Общата европейска система в областта на убежището.

Важно в случая е също да се вземе предвид цитираното по-горе съображение 18 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС.

По силата на чл. 20, пар. 3 и пар. 5 на глава VII от Директивата, уреждащ съдържанието на правото на международна закрила, при изпълнението на настоящата глава държавите-членки вземат предвид особеното положение на уязвимите лица, като например непълнолетни лица, непридружени непълнолетни лица, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители, придружени от непълнолетните си деца, жертви на трафик на хора, лица с психични разстройства и лица, които са били подложени на изтезания, изнасилване или други тежки форми на психологическо, физическо или сексуално насилие. Висшият интерес на детето е първостепенно съображение за държавите-членки при изпълнението на разпоредбите на настоящата глава относно непълнолетните лица.

Съдът намира, че административният орган, е необходимо да направи нова преценка на висшия интерес на непълнолетния Х. А. Н.. Компетентният орган следва да обсъди повторно събраните по преписката доказателства, както и социалния доклад или становището на социален работник при Дирекция Социално „Подпомагане” и в контекста на цитираните по-горе норми от правото на ЕС и международното право, да постанови ново решение, в което да обоснове подробно най-добрия или висшия интерес на търсещия закрила, дефиниран с Конвенцията на ООН за правата на детето, дефиниран в българското законодателство в § 1, т. 5 от ДР на ЗЗДт и приложим в това производство съгласно чл. 6а от ЗУБ. С оглед спецификата на конкретния случай, при определяне на висшите интереси на детето, които са от първостепенно съображение във всички действия, при произнасянето решаващият административен орган следва да извърши преценка на физическите, психическите и емоционалните потребности на детето, опасността или вредата, която има вероятност да им бъде причинена, последиците, които ще настъпят за децата при промяна на обстоятелствата, като се обърне внимание и на принципа за целостта на семейството и да се изложат мотиви в тази насока.

Необходимо е да се съберат доказателства за наличието на ефективни правни средства в И. за защита на жени и деца, подложени на домашно насилие, които също да бъдат взети предвид при новото произнасяне.

По изложените съображения съдът намира, че жалбата следва да бъде уважена.

Делото е необходимо да се върне като преписка на Заместник-председателя на ДАБ за постановяване на ново решение, при спазване на задължителните указания по тълкуване и прилагане на закона, дадени в изложените по-горе мотиви.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2, пр. 2, във връзка с чл. 173, ал.

2 от АПК, **Административен Съд С. – град, I отделение, 19 състав,**

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на Х. А. Н., гражданин на И. Решение № 14155/23.09.2022 г. на Заместник-председателя на Държавната Агенция за бежанците (ДАБ) при МС, с което на молбата чужденеца за предоставяне на международна закрила е отхвърлена.

ВРЪЩА делото като преписка за ново произнасяне, при спазването на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящето решение.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния Административен Съд на Република България.